

Twee hondert Getal

Van

**T H O M A S
B A R T H O L Y N S**

**Seltsame ondervindingen ofte Geschiedenissen, omtrent de Anatomia
ofte Ontleding.**

*Uyt de Latijnsche in de Nederlandsche Tael
overgeset.*

Door L. V. B.

T O T D O R D R E C H T,

**Voor *Jacobus Savry*, woonende in 't Kasteel van
Gent. 1657.**

LXL. GESCHIEDENIS.

Africaenschen Eenhoorn.

FRanciscus Marquis de Magellanes, een Africaen, uyt naem van sijn Koninck aen den Hartogh van Curland gesonden in het jaer 1652. bevant sich in Wijn-maent tot Koppenhaven. Dese hebbende de frayigheden in de Konst-kamer van den Koninck gesien, voornamentlijk den Eenhooren, die onlangs uyt Groenlant derwaerts gebracht, en elf spannen lanck was; verwonderde sich over desselfs grootte, en verklaerde dat in sijn lant verscheyde Eenhoorns gevonden wierden, zijnde een viervoetigh gediert, 't welk hy oock verscheyden mael gesien had, en soo in Africa bekent was, dat niemandt daer meer aen twijffelde, om dat dese woorden, voortgekomen van een statelijk persoon (en die geen Barbaer, maer een Christen en soo den Swager als Neef van den Koninck was) scheenen eenigh gewicht te hebben, vant ick geraden een weynigh nauwer ondersoeck, oock door bevel van onsen Koninck daer toe gedrongen, te doen, soo ontrent den Hoorn als het gedierte. En dit is het geen hy my daer van verhaelt heeft.

Desen Eenhoorn een viervoetigh gediert zijnde, wort by de Africanen *Tirè binà* genoemd, 't welck soo veel geseght is als Dier met een Hoorn, of gehoorat Dier, seer vluch in het loopen, onthoudende sich meest in de groote Wildernis van *Canò* in Africa, waerom het oock niet lichtelijck kan levende gevangen worden, maer met pijlen doorschooten wordt. Het doode lichaem wort evenwel in de Wildernis gevonden, tot gebruyck van de inwoonders, 't welck niet veel verscheelt van den ouden *Monoceeros*. Desen Heer had het selve noyt levende gesien. Evenwel heb ick van hem versocht dat sijn Koninck door sijn Schurten, soo veel wilde te wege brengen, dat 'er een of levende

vende mocht gevangen, of altoos desselfs gebeente, huyl, beekeneel en Hooren ons mocht toegesonden worden.

Het is van gedaente en grootte een middelmatig Paert gelijk, hebbende het hoofd, beenen, en voeten hayrachtigh, de Mane kort, en nauwelijcks een spanne lanck, de staert, gelijk een Paert, maer niet seer dick van hayr. De rest van de huyl glad met seer kort hayr.

De verwe op den rugge heeft het afgrauw, met een swarten streck gaende over den rugge, zijnde van het onderste kinnebacken tot den buyck heel wit.

Aen het voorhoofd heeft het een bles hayr, uyl het midden van de welcke den eenen hoorn te voorschijn komt, daer dat vlocksken hayr altoos aen vast is, al hoe wel den hoorn van het voorhoofd des Diers al afgescheyden is.

Den hoorn self is nauwelijcks over de dry spannen lanck, en onder aen het dickste omtrent acht of negen duymen dick. Aen de punt van desen hoorn is een bundelken roodachtigh hayr, omtrent een vuyft groot, 't welck daer aen hangt, dat ick tot noch toe, noyt van eenigh diergelijck gediert gehoort of gesen heb.

Den hoorn is oock niet gewrongen, gelijk diemen in het Noorden vindt, maer heeft kleene uylstaecksels en sneekens, die van het voorhoofd tot de punt toe, recht-dradigh voortloopen. De verwe is geelachtigh, hol omtrent den wortel, het manneken alleenigh heeft den boorn, maer niet het wijfken, 't welck behalven den hoorn het manneken gelijk is.

De Africanen houden, om de groote deughden daer van geroemt, de selve op een seer hoogen prijs. Sy gebruycken den selven tegen alderhande venijn, soo in genomen als uytwendigh gebruyckt. Eer het gedierte drinckt, dompelt het den hoorn in het water, dat daer door heel onklaer wordt. Hierom doopen oock de inwoonders den punt met het aenhangende hayr in water, en suygen om hun gesontheydt de vochtigheydt daer uyl. Het water

foo haest den vlock hayr daer in komt, begint te zieden, gelijk gemeenlijk van alle drooge dingen gebeurt, en van den uytgegraven eenhoorn, en gebrande hoornen, als oock van den ouden *Monoceros* geseght wort.

Het vleesch van desen Africaenschen Eenhoorn (hebbende geen onaengenamen smaek) versck gesoden, en gegeten zijnde, geneest de Lazerye. Het hayr van den staert tot stof gebrandt, en met Spaenschen wijn ingenomen, is goet voor het roodt Melisoen.

Dit geslacht van Eenhoorns is noyt beschreven noch uytgebeeld geweest. Maer den Eenhoorn van de ouden heeft veel dingen van den Leeu en het Paert, en een swarten Hoorn, maer den Africaenschen is by na geheel een Paert gelijk. Oock is het niet den Eenhoornigen Ezel, die Herodotus en Solinus schrijven in Africa gevonden te worden. Alhoewel desen Heer mede getuygde datter wilde Ezels oock tamme, doch met twee hoornen gevonden worden, en voor de rest dit gedierte heel ongelijk. Oock is het niet het gedierte dat soo in zee als op het landt leeft, daer Garcias ab Orto lib. 1. Hist. Aron. c. 14. van schrijft, om dat de achterste beenen gelijk de voorste zijn, noch oock desen hoorn beweeghlijk is. Ick heb desen Magellaen verscheyde afbeeldsels van Eenhoorns uyt Aldrovand, en Jonston vertoont, maer hy getuyghde datter geen nauwer by quam als het Eenhoornigh Paert van Jonston aen de tiende uytbeelding uytgedrukt, als alleen dat de hoeven aen een vast zijn.

Ick heb het altoos voor een Mis-schepfel ghehouden, maer desen Africaen heeft my doen ghelooven, datse alle van een en deselve gedaente zijn. Peter Schultz Schipper alhier, heeft oock bevestight, dat hem het selve menighmael van de inwoonders verhaelt is. Alsoo brengt Africa altoos wat nieuws voort. Wy sullen ons wegen dese vertelling meer geloof doen geven, wanneer, volgens besprecken den Eenhoorn self, door desen Marquis, aen onsen Koning sal overgesonden zijn,